

Vaiduokliai arba Dvasios

Gana platus, smeliuotas, apsedintas jaunomis vyszneleimis keltas, vedantis nuo vieno diėsnio ir gyvo Vilnijos miestelio in kita, apgyventa beveik vienu Žydu, apskurdusi ir purvina miesteli. Ties pat Kemuliu kaimu jis skyre in dvi puses dideles ir gražiai sutvarkytas kapines. Vienoje kelio puseje buvo senos kapines, antroje naujos. Senuju kapiniu puseje, apivertoje medine sutrunejusia tvora, augo szimtametės pušys, placziai iszsiszkaėjusios ir iszsimėčiusios po visa džiuli plota; tvoros pakraszciais augo gyvoji alyvu siena: alyvos buvo taip suaugusios, susipynusios szakomis, kad varė, kai jos sužaliuodavo, pro jas negali prasiskinti sau kelio. Toliau už alyvu kur-ne-kur buvo iszsimetė jaunos nedideles pušes, szpireiku krumai, o rytineje ju puseje nedrasiai stiepesi in virszu keli berzeliai. Kapai, seni ir apaugę mažutė žolė, rudomis samanomis, buvo beveik susilygine su žeme. Juos galima buvo pažinti tik isz pastatyto paminklu su labai senais Lenku ir Lietuviu kalbomis paraszais, arba sulindusiais in žemes kryželiais. Kai kur tarp medžių buvo iszsiški ornamentu seni kryžiai. Nakti sziose kapinese iszgastingai dejavo apuokas arba verkšmingu balsu klyke peleda. Diena medžiuose linksmai cziulbejo paukszteliai.

Antroje kelio puseje buvo nauji kapai. Czia jau kitas vaizdas. Vietoje iszskierojustu pusziu augo baldiemenė berzeliai, szonais takeliu augo jaunuciai, neseniai pasodinti szplireiku krumai, prizinrimi, kasmet apkarpomi. Iszdidas, gražus, atsilosze paminklai blizgejo saules arba menulio szviesoje, o aukstai, naujai nudažyti, bet jau paprasti, be jokiu pagrazinimu kryžiai, rimti ir susimaste. Smelio iszbarstyti takeliai, lyg koks voratinklis, buvo invairiai iszkraipyti po visas kapines tarp naujai supiltu aukstzu kapu, gražiai isz szonu apdetu žaliomis velenomis ir apsodintu invairiausiomis geleimis.

Szalia kapu, visai nuolaldžioje vietoje, tarp tanku krumu, stovėjo aplūzusi, pasenusi, nuo metu nasztos in žemes sulindusi trobele, kurioje gyveno senas žvejs su savo sunumi, žmona ir jau apysene dukterimi. Isz kur jis czia atsikrauste kas jis toks, ir kuo isz tikruju jis užsiima, niekas nežinojo. Vadino ji žveju, nes jis kas rytas su savo sunumi eidavo prie ežero, insiirdavo in jo viduri ir meskeriodavo. Bet kas svarbiausia, niekas nuo jo tu žuvu, kurias jis sugaudavo, nera pirkęs. Tad kaimynai slaptai ir buvo kuždedavesi, kur jis tas žuvis deda, ir kaip prasimaitina su savo szeimyna.

Kokio jis buvo tikejimo, taip pat niekas nežinojo, tik žinojo ta, kad nei jis, nei kas kitas isz jo szeimės, niekadoms Kataliku bažnycioje nepasirodydavo. Apskritai — szis žmogus venge susitikti su kaimynais, buvo visomet paniures ir susimastes, o jo akys pikta inžiuredavo isz po placziai iszskrumojusiu antakiu.

Beje, apie ji dar kalbedavo, kad jis galis ka nors "užkalbėti", užsiima invairiu ligu gydymu ir galis gana gerai burti. Ar eidavo kas nors pas ji, sunku žinoti, ir tas pasiliko paslaptij, nes, pradeje kokiame nors susirinkime apie ta keistuoli kalbet, kiekvienas stengdavosi tuojau užmegsti kita kalba ir nedrasiai pažvelgdavo in savo artimiausi kaimyna.

2.

Apylinkes gyventojai subruzo; praeita nakti klumpiame ir

tankiais krumais apaugusiam raiste — pelkeje buvo atrastas nužudytas apysenis Žydelis, zinomas stambus gelumbinu prekiu pirklys Szolumas Baustein'as. Jis buvo pasmaugtas. Kakle buvo žymu triju pirsztu antspaudos, o ant kairiojo smilkinio sukrekejes kraujas. Keistas buvo jo nužudymas, bet dar keisciau atrode tas, kad jis buvo taip giliai invaziaves in krumus per tokia klampyne ir nepaskendes. Isz jo vežimo buvo iszkrautos visos prekės, arklys buvo iszkinkytas ir ramiai sau ede žolė prie vežimo, kuriame gulejo nužudytais.

Žandarai puldinejo ir szen, ir ten, klausinejo, tarde, bet nieko negalejo susekti. Buvo intartas žvejs, bet po keliu tardymu, pasedejes tris dienas kalejime, jis buvo paleistas. Žmogudys neatsirado.

Nuo to laiko Kemuliu kapines pagarejo visoje apylinkeje. Pasakojo, kad nelaimingojo Žydo szmekla, neradama sau vietos, gasdina pasivelavusius praevius invairiausiais budais: tai pavirsdami in dideli gaurota szumi, tai in milžiniszka, sulig karves didumo, skraidanti sziksžnosparni, tai tiesiog in balta, in žmogu pavidalia, diidele szmekla. Ji apsigyvenusi vakarineje senuju kapu puseje, ten, kur už tvoros atskirame sklype buvo laidojami žmogudžiai, vagys ir kiti nusikalčiai, savo mirimo valandje nesustaitke su Augsciausiuoju.

Ir tai buvo gryniausio teisybe. Dažnai tamsiomis naktimis Kemuliu kaimo gyventojai girddavo senuose kapuose gailius dejavimus, velniszka juoka, tai sziksžnosparnio cypima arba apuoko suokima. Szaltas szurpas pereinavo visiems nuo virszgalvio iki kulnu. Nuo tu balsu sziauszdavosi plaukai.

Pagaliau gandu platintojai tiek insidrasino, kad pradejo pasakoti, jog neramioji szmekla vaidinasi ir dienomis. Vienas ir kitas mate senose kapinese juoda dideli katina su blizganciomis akimis, kuris, juos pamates, susijuoke žmogaus balsu ir žuvo. Kiti vel mate rausva oži, kuris lyg padukes szokinejo medžiu virszumemis, sparde senusius kapus, lyg noredamas insikasti po žememis, o jo uodega buvo labai ilga, apaugusi juodais gaurais.

Bet vaiduoklis vis nerimo, ir gandai ejo kits už kita baisesni.

3.

Apysenis žmogelis, apsvilkes lengvais, szvariais drabužiais, gražiai iszvalytais batais suszuknotais plaukais, gana maloniui, bet nuliudusiu ir suskrimtusiu veidu pasibelde in klebonijos duris. Jau buvo gana velus laikas, todėl jam teko pakartoti beldimas kelius kartus, kol senute, klebono motina atidare duris.

— Garbe Jezui Kristui, — pasveikino ja žmogelis, nuslindamas kepure.

— Per amžiu amžius! — atsake senute ir indomiaiai apžvelge akimis nuo galvos iki koju velyva sveli.

— Dvasiszkas Tevas namie? skurdziu balsu paklause žmogelis.

— Taip. Ko Tamstai taip velai reikia?

— Mano sunus mirszta! — atsake žmogelis. Jo balsas sudrebejo. Skubiai su szvarko rankove nubrauke nuo akiu aszaras.

— Praszu czia eiti ir palaukti, — pavadinio ji senute, kunigo motina, in kambari, — asz tuojaus paszauksiu ji.

Po keliolikos minuociu in kambari inejo kunigas. Jis jau buvo apsiřengęs keliones drabužiais, ant galvos turejo juo-

GELBETOJAI GYVASZCZIU ATLIKINEJO BANDYMUS

Sztai gelbetojai gyvaszcziu skenstancziu ypatu kurie atlikinejo bandymus prie Santa Monika pamario Falfornijoje. Tieji narsunai turi sunku darba irkluoti valtele laike vilniu kada turi plaukti prie skenstancziu ypatu.

da skrybele. Žmogelis ir ji pasveikino Kristaus vardu, pasukui pabucziavo kunigo ranka.

— Kas jam yra, tavo sunui? — paklause žmogelio kunigas.

— Asz nežinau, Dvasios Teve. Szandien vakare sugryžo isz darbo sveikas, o dabar jau mirszta.

— Gerai. Toli reiks važiuoti?

— Netoli, Dvasios Teveli in Vladiniszki.

— Eikime drauge, — pratarė kunigas ir skubiai iszejo isz kambario.

Tuoju buvo prikeltas zakristijonas. Kunigas apsirupino sakramentais, atsisde in vežima ir iszvažiavo.

Keltas in Vladiniszki ejo pro Kemuliu kapus. Iki Vladiniszki galejo buti ne daugiau kaip du kilometrai, bet žmogelis staiga pasuko arklį in nuvažiavo visai in kita puse. Kunigas nustebo, bet negalejo jam nieko pasakyti. Žmogelis ji veže, kur norėjo.

Kodel žmogelis neveže jo pro kapines bet pasirinko kita, tris virtuszgalvio iki kulnu. Nuo tu balsu sziauszdavosi plaukai.

Jie nepavelavo: ligois dar buvo nenumires. Kunigas iszklause ligois iszapazinties, pastiprino szv. Sakramentais, davė Paskutini Patepima, nurmino ji ir vel iszvažiavo.

— Kodel Tamsta pasirinkai taip tolima kelia, — paklause jo kunigas, kai jie važiavo atgal. — Pro Kemuliu kapus daug areziau.

— Taip, Dvasiszkas Teve, areziau, bet...

— Nieka! — nusiszyppojo kunigas. — Dabar gryszime atgal trumpiausiu keliu. Asz noriu pamatyti savo akimis szmekla.

Žmogelis iszpute akis. Jis abejingai truktelejo pečiai, nusiszyppojo. Pamanes, kad kunigas tik juokauja, smarkiau pavare arklus.

— Važiuk, sakau Tamstai pro Kemuliu kapines, — nusiszyppojo kunigas.

— Bet, Dvasios Teve...

— Taip, taip. Asz ta gerai žinau. Girdejau. Važiuk, sakau.

Žmogelis pasuko arklį ir pasileido lengva riszczia lygiu vieszkeliu.

Menulis danguje szypsojos su visu veidu. Aplink ji szokinejo mažutes žvaigždes, linksmai žaisdamos melynoje beribeje erdveje. Važiujant keliu, ant ju krito tamsus vysziu szeszeliu, garsiai trinkejo arklis pasagos, bildejo ratai.

Jie jau netoli kapiniu. Nejaunai. Ant senuju kapu dejuoja apuokas... Balti berzeliai, sviruodami nuo lengvuoziu veželio, rodesi, lyg butu daugybė judancziu szmeklu, o ju szakos — rankos, kurias jos judina in visas puses.

— Dvasios Tevel Asz bijau sznabždejo žmogelis.

— Negalvok apie baime, bet sudet visa vilti Dievo malonei, — atsake jam kunigas.

ta szmekla buvo, asz nesužinojau.

— Taip. Ir Jums, Dvasios Teve, nereikejo taip rizikuoti savo gyvybe. Su tokia szmekla menkas juokas: peilis in krutine ir atiduoti pinigūs. Bet ji, ta szmekla, labai kvaila. Tai gyvulus, kuris nieko nesupranta. Asz nemaniau, kad po panašaus atsitikimo ji drys pasirodyti. Tik ka buvau iszejes už miesto ir girdejau, kad kapinese neramu: szmekla duksta. Ji, tur but, jau czia savo gala...

— Gal but, — atsake kunigas. — Bet tau, Jonai, nera reikalo eiti su ja grumtis. Asz viska pranesziau žandarams, ir jie atliko, kas reikia, o tu dar gali papildyti žmogudyste arba pats žuti. Asz draudziu tau.

— Dvasios Teve, — nerimsta Jonas. — Asz turiu su ja susigrumti. Žandarai? Jus manote, kad jie drasus vyrai? Taip, jie drasus, nes vakar, apie pusiaudieni penkiese vaikszojo po senusius kapus, o nakti ju ten ir penkiasdesimt neinpraszyti. Apylinkei jau nibodo tos komedijos. Asz einu, Dvasios Tevel.

Veltui kunigas ji stengesi atkalbėti. Jis iszejo.

— Asz parodysiu tam nieksziui, — tare jis iszeidamas. — Kaip tai galima? O jaigu Jus butumet važiave su Szvenecziausiu, o jis butu užpuoles? Ka?

Tai buvo Vladiniszkiu kaimo doras ir drasus parapijonis.

Suspaudes stipriai savo dilese rankose lazda, Jonas prisartiino prie kapu. Kad staigianczioji szmekla ji iszgirstu, jis garsiai sukosejo. Viena sekunda viskas nutilo. Tik lietus szniokszte medžiu lapuose. Staiga prie tvoros pasirode szmekla. Per viena akimirkni ji atsirado viduryj kelio ir stovėjo nejudedama.

Jonas priejo visai arti jos. Jis pakele ranka ir padare dideli kryžiaus ženkla, o paskui garsiai isztare:

— Jaigu tu esi szmekla, pasitrauk isz kelio, bet jaigu esi žmogus, pasisakyk, kas esi, nes...

Tyli szmekla pradejo judeti. Ji lyg paugejo, iszsipute, pasukui iszskete rankas ir pradejo artintis prie drasaus keleivio.

Jonas vis stipriau ir stipriau spaude rankose lazda.

— Asz noriu palikti tave gyva, — kalbejo skubiai Jonas. — Pasisakyk, kas esi, ir pasiduok arba pasitrauk isz kelio.

Szmekla nebyle. Juk dar niekas nera mates, kad szmekla kalbetu. Paprastai jos drasios, akiplesziszka drasios, bet del to, kad nebijo smugio, bent žmogaus smugio. Lazda perskrodzia ja pusiau, kaip dumu kamuoli, bet ir dumu kamuolys po to vel nesuliejo? Tad ko tai bijoti? Motamai ir szu buvo tikroji szmekla, nes, matydama priesz save nenusigandus žmogus, ne tik nepasitrauke isz kelio, bet priejo visai arti, palinko in pryszaki, lyg pasirengusi Jona pulti. Tacziau tuo pacziu laiku, sunkiai ir skausmingai sudejavusi, parkrito ant žemes. Tai dar ne viskas. Ka tik Jonas pabaige su pirmaja, kaip per tvora perszoko antra panazi in szia szmekla ir visu smarkumu, su lazda rankoje, puole Jona. Nelaiminga! — Ji nespejo perszokti griovio, ir tuojaus susmuko nuo smarkaus smugio.

Jonai neindomų buvo szmeklu veidai. Jis gana ramiai atsisedo ant griovio kranto, susisuko papirosa, užsidege ir gryžo in miesta. Tuoju desimt žandaru atvyko prie kapiniu, bet jokiu szmeklu ant kelio nerado. Apsupus žvejo namus, jie buvo rasti sudaužytomis galvomis namie, o kruvinos baltos skraistes tvirtino, kad jie yra buve szmeklomis.

Rytojas diena jie mire ir buvo palaidoti senose kapinese, vakarineje ju puseje už tvoros.

Teismas Jona iszteisino.

Nuo to laiko Kemuliu kap-

BALTRUVIENE

Nuo Mahanojaus netoli, Randasi bobele labai meili, Kuri nesenei ant vieno baliaus buvo,

Sukinosi kad net už gardsiaus užkliuvo.

Net paryeziu namo parejo, Jog taip velu yra, to nesitikejo,

O mat yra jauna naszlaite, Priek tam da patogi stirnaite.

Ir kitai taip atsitiko, Kuria automobilije paliko, Toji kaip kiauile per nakti visa,

Ant sedynes kriokia ir knisa. Net ant rytojaus kas tokis, Klausia ar da ilgai trauksis szokis,

Gaspadorius nuejo paziuret, Nusistebejo ir net negalejo prakalbet.

O dyvai bobele ant sedynes guli,

At mirus ar gavo svaiguli, Tosios bobeles vyras pusgyvis, Taradaika ji sziaz suvaldis.

Geda jums motereles, Kad darote kaip pasileideles; O tu naszlaite, gaila man tave, Atsilankysiu in sveczius pas tave;

Žiuresiu, ar nepataisysiu, Ant geresnio gyvenimo sugrazysiu,

Tuom kart apie kitus tavo triksus, Užtylesiu, nes žinau visus.

Nuo juoku dalaikyti negaliu, Parasztyti apie tai turiu, Kaip viena boba stauge, Boselis vyra nuo burdo iszvere, Tai bobele dideli larma padare.

Dzievaž baisiai žlumbe, Kaip savo vaiko laume, Po paraliu su tokia boba, Tai jau gana.

O tu vyreli neklausyk, Bobai kaili isztaisyk, Tegul žmoniui nejuokina, Tegul pameta taji vaikina.

Ne viena mergina, Sueda vargasa vaikina, Katra gražu veideli turi, Tai tik ant veido ir žiuri, Ar yra darbszi, ant to visai nepaiso,

Bile sziaip taip apsitaiso. Vienas su tokia aspicaziavo, Tai rots cayote gavo, Ne ilgai nebogas džiaugesi, Laimingu jautesi,

Tuojaus pacziulei ragai pasirode, Savo pasiutus buda parode, Pamete misiuke vyreli, O priglaude gera mamele. Negana to, da ir daigtas paeme,

Kada vyro nebuvo namie. Vyras parejas, labai nusimine, Tuojaus varanta iszeme, In cypia net du patupdino, Ant rytojaus belininka gavo, Kuris isz cypes paliosavo, Vyras kaltas, jaigu niekszas pati,

Kam isz pradziuos nuolat gloste,

Kas nori gera paczia turet, Nereike bambiliu pirkinet. Ant galo visur atsitinka tas, Kur tik apsiacziuoja sportas, Jaigu tokia mergina pazino, Tegul paskui sau žino.

PAJESZKOJIMAS.

Pajeszku Helenos Zykiutes, už vyro Vasiliauskiene, paeina isz Kauno Gub., Ilgižei Kaimo, gyveno Chicago, Ill., 8 metai kaip nežinau apie ja. Kas pranesz gaus \$5 dolerius nagrados. Turiu labai svarbu reikala, pajeszko dede.

Jonas Kulikanskas
482 Main St.,
Ansonia, Conn.

THE UNION NATIONAL BANK
BANK OF THE CITY OF CHICAGO

CAPITAL STOCK \$125,000.00
SURPLUS IR UNDIVIDED PROFITS \$623,358.62

Mokame 3-czia procenta ant sudetu pinigų. Procenta pridedam prie jusu pinigų 1 Sausio ir 1 Liepos. Mes norim kad ir jus turėtumet reikala su musu banka nepaisant ar mažas ar didelis.

G. W. BARLOW, Pres.
J. FERGUSON, Vice-Pres. ir Kas.

Dr. T. J. Tacielaszkas
Pirmutinis Lietuviszkas
Dentistas Mahanojuje.
Ant Antro Flbro Kline Sztoro
19 W. Centre St. Mahanoy City

W. TRASKAUSKAS
PIRMUTINIS LIETUVISZKAS
GRABORIUS MAHANOY CITY

Laidoja kunus numireliu. Pasamdo automobilius del laidotuviu, kriksztiniu, veseliu, pasivažinėjimo ir t. t.
520 W. Centre St. Mahanoy City, Pa.

MINERS' ASTHMA IR NOSINIS KATARAS
Gerklinis kataras, Bronchitis, Gerklinis kosulys, Sunkus kvėpavimas, Katariziskas kurtumas, Užimas galvoje, Prizakinis galvos skausmas. Neužmokama gydulo vartojama su stebetine pasekme per 30 metu. Preke 25c. per paczta. Iszrasta ir parduodam vien tik per
THE HAMPDEN LABORATORY
724-736 MULBERRY STREET
READING, PA.

A. RAMANAUSKAS
LIETUVISZKAS GRABORIUS
28 Frack St. Frackville, Pa.
Telefonas 461-M

MILL & PATTERSON STS., ST. CLAIR, PA.
Telefonas 1430-R

Isz balsamuoja ir laidoja mirusius ant visokių kapiniu. Pagrabus paruszia nuo papraszciausiu iki praklindusiu. Parsamdo automobilius del laidotuviu, veseliu, kriksztyniu ir kitlems pasivažinėjimams.

K. REKLAITIS
Lietuviszkas Graborius
Laidoja numirelius pagal naujausią mada ir moka. Turiu pagelbinti moterems. Priel-

rezeard somvu
516 W. Spruce St.,
MAHANOY CITY, PA.
306 MARKET ST.,
TANAWA, PA.

Gydo Malaria ir greita palengvina Galvos Skausma, Svaiguli ir Atsirina gimta isz priezastes tuom laikinio užkietėjimo. Prigelbiti praszalinima Nuodinius ir labai geras del suteikti, ma gausus aslapume istuztinama.

